

Калашиник С.Д., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки Сумського державного університету;

Сабадаш В.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки Сумського державного університету, заступник директора Науково-дослідного Інституту економіки розвитку (МОН України і НАН України)

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ РЕАЛІЗАЦІЇ¹

Економічні і соціальні трансформації, які відбуваються сьогодні в Україні, мають на меті не лише виробити моделі та механізми побудови і послідовної реалізації сучасних економічних відносин, але й поступову інтеграцію українських підприємств у міжнародні економічні зв'язки, з одного боку, і залучення іноземних підприємців до діяльності в Україні – з іншого.

1. Макроекономічні проблеми зовнішньоекономічної політики

Ключовим елементом економічної безпеки держави є її зовнішньоекономічна політика. Економічно-ресурсне забезпечення, правовий і законодавчий супровід, підприємницька свобода та регуляторна політика держави формують цілісний механізм зовнішньоекономічних відносин, визначають конкурентні позиції національних виробників у загальній системі світогосподарських зв'язків.

Питання формування ефективної зовнішньоекономічної стратегії держави на найближче майбутнє займають чільне місце у нормативно-правових документах і програмах розвитку нашої держави, зокрема Програмі економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [1] (розроблена Комітетом з економічних реформ при Президентові України) та Законі України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку країни на 2010 р.» [2] (прийнятому Верховною Радою України 20 травня 2010 р.). Окрім інших важливих питань, Програма економічного і соціального розвитку містить і розділ (5.7) «Зовнішньоекономічна політика». У ньому, зокрема, визначено такі основні проблеми сучасної зовнішньоекономічної політики:

- сировинний характер значної частини експорту;
- відсутність чітко визначеної політики структурних змін у галузі експорту;
- незначна частка продукції з високою часткою доданої вартості у структурі українського експорту;
- відсутність правових основ запровадження фінансових механізмів державної підтримки розвитку експорту;
- недостатній рівень інвестування в модернізацію експортоорієнтованих виробництв та гостра нестача новітніх технологій;
- застаріла транспортна інфраструктура, що не відповідає сучасним вимогам ефективного транспортного сполучення;
- поширення практики вжиття обмежувальних та протекціоністських заходів з боку окремих країн та провідних транснаціональних корпорацій;
- наявність диспропорцій у двосторонній торгівлі з основними партнерами;
- високі ризики фінансових втрат при проведенні експортних операцій;

¹ Матеріал підготовлений і публікується у рамках міжнародних наукових проєктів: українсько-російського № Ф28.5/006 «Формування економічного механізму вирішення міжнародних екологічних конфліктів» і українсько-білоруського № Ф29.5/001 «Розроблення методологічних та методичних основ оцінки екологічних втрат для формування еколого-економічної політики в інтересах сталого розвитку» за фінансової підтримки Державного фонду фундаментальних досліджень України.

– невідгідні умови кредитування експорту.

Визначені Законом проблеми не є новими або такими, що виникли останні 3-5 років під впливом об'єктивних зовнішніх чи внутрішніх чинників. Вони є хронічними для національної зовнішньоекономічної політики та таким, що не вирішуються державою та експортерами й імпортерами протягом вже багатьох років. Не є винятком і цього річчя Програма розвитку. У ній, незважаючи на визначені досить серйозні проблеми зовнішньоекономічної політики, не пропонується відповідних конкретних і адекватних ситуації механізмів та інструментів їх розв'язання. Так, Програмою окреслені такі основні завдання на 2010 р. (тільки три ключових напрями із вищенаведеного переліку проблемних вузлів):

1) **формування ефективної експортної політики України відповідно до світових норм і принципів та підвищення частки високотехнологічних та середньотехнологічних видів економічної діяльності в українському експорті.** Для досягнення мети Уряд планує збільшення експорту товарів у 2010 р. в межах 8,4-8,6% (це зростання у порівнянні із 2009 р.? – у бюджеті-2010 фігурують такі макропоказники: зростання експорту 9,5%, імпорту – 6,3%).

Застереження: серед заходів вирішення завдання три позиції (!), які мають документарний або нормативно-законодавчий характер (!), а не організаційно-економічний або технологічний: розроблення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України, надання консультативної допомоги та розроблення відповідного проекту Закону України. Тобто, «підвищення частки високотехнологічних та середньотехнологічних видів економічної діяльності в українському експорті» має бути досягнуто адміністративними механізмами! Доцільно було б мову вести про покращання інвестиційного клімату в Україні, реформу оподаткування, митно-тарифне регулювання імпорту технологій і обладнання, правове регулювання в сфері інтелектуальної власності. На наше переконання, саме у цих економічних і юридичних площинах знаходиться вирішення задекларованої проблеми. Варто згадати, що навіть на внутрішньому ринку частка високотехнологічної продукції (5-го та 6-го технологічних укладів) становить не більше 5% [3]. Тобто, поки що національний виробник просто не готовий виходити на зовнішній ринок з високотехнологічним продуктом. Окрім того, зовнішньоторгова статистика свідчить, що до 50% ВВП Україна отримує від експорту, а основними експортними галузями економіки є металургія, хімія, а також мінеральна сировина (у сукупності майже 60% українського експорту) [4]. Інноваційність та високі технології поки що не притаманні зазначеним секторам національного господарства;

2) **використання переваг членства в СОТ.** Цілі напруму: все те ж збільшення експорту товарів у 2010 р. в межах 8,4-8,6% та просування на нові ринки товарів та послуг. Заходи: продовження переговорного процесу з укладення Угод про вільну торгівлю між Україною та країнами (організаціями, асоціаціями країн) - торговими партнерами; розроблення відповідного проекту Закону України; розроблення типових методичних рекомендацій щодо утворення та функціонування інноваційної інфраструктури та розвитку інноваційного брокерства в Україні; інформаційно-консультаційна підтримка об'єктів інноваційної інфраструктури тощо.

Застереження: серед заходів – жодного практичного, спрямованого на вирішення конкретних проблем. А такими на сьогодні для українських експортерів і імпортерів є:

а) труднощі проникнення на зовнішні ринки через протекціонізм, особливо це стосується європейських та американських ринків: торгові партнери зацікавлені у лібералізації та послабленні бар'єрів входу на український ринок, ємністю 45 млн. населення, але в той же час частка українських товарів і послуг на зовнішніх ринках неспинно скорочується і не завжди через низьку конкурентоздатність української продукції. Вже сьогодні європейські торгові партнери розглядають український ринок, як транзитний на шляху до азійських;

б) актуальна проблема для українських експортерів – процедури антидемпінгових розслідувань. Незважаючи на вступ до СОТ, їх кількість все ще залишається значною (зараз

проти України відкрито біля 7 антидемпінгових процедур; знаходяться у процесі врегулювання). Секретаріат СОТ доповідає, що у другому півріччі 2008 р. кількість нових антидемпінгових розслідувань збільшилась порівняно з відповідним періодом 2007 р. на 17%. 15 держав-членів сповістили про початок 120 антидемпінгових розслідувань й 11 країн повідомили про застосування 81 нового остаточного антидемпінгового заходу. За той самий період 2007 р. було ініційовано 103 розслідування і застосовано 56 нових остаточних антидемпінгових заходів (рис. 1).

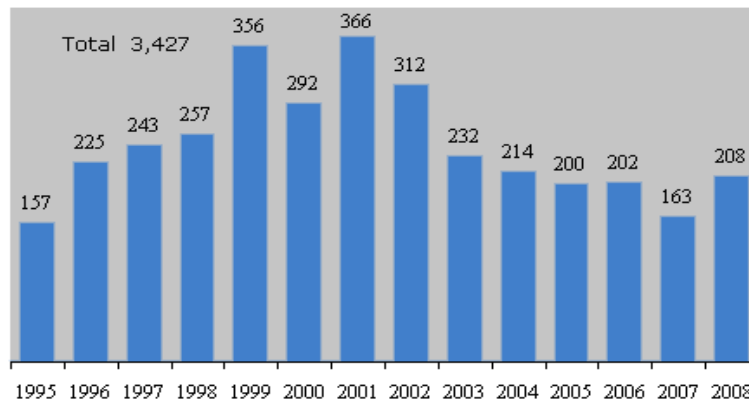

Рис. 1. Кількість нових антидемпінгових розслідувань, ініційованих у 1995-2008 рр. [5]

Набуття Україною статусу держави із ринковою економікою особливо не сприяє у подібних розслідуваннях, оскільки таких статус є суто торговим аспектом, а не політико-економічним. Потягом 2008 р. Україна неодноразово намагалася вводити піврічні надбавки в розмірі до 13% до мит на імпортоване м'ясо, фрукти, автомобілі, будматеріали, одяг тощо. Тодішній президент В.А. Ющенко спочатку вів документ через його невідповідність домовленостям із країнами СОТ, потім, у лютому 2009 р., підписав, оскільки введення тарифних надбавок, згідно з документом, має бути погоджене із СОТ. Реакція з боку ЄС була вкрай негативна, до того ж невідомо, як Україна узгодить підвищення тарифів із МВФ, оскільки новий закон порушує зобов'язання, які держава взяла на себе, підписавши угоду з Фондом про отримання кредиту, – не вдаватися до тарифного регулювання імпорту.

Більш ефективними і дієвими інструментами регулювання (або часткового обмеження) небажаного імпорту є:

- запровадження тимчасових заходів з обмеження імпорту, передбачених національним законодавством і передбачених нормами СОТ (виключно для вирівнювання платіжного балансу України);
- забезпечення належного митного контролю (через запровадження сучасних автоматизованих систем контролю), а також посилення контролю та оцінки митної вартості імпортованої продукції (її обґрунтованості, відповідності);
- забезпечення суворого контролю якості імпортованої продукції;
- проведення заходів по запобіганню контрабанді товарів та ввезення на митну територію України контрафактної продукції;
- більш активне використання у відповідності із нормами СОТ антидемпінгових процедур для захисту українського ринку й вітчизняних виробників.

Підвищення Україною в односторонньому порядку ввізних мит, скоріш за все, спровокує вжиття зустрічних заходів торговими партнерами, але вони можуть бути дещо відтерміновані у часі і впровадженні на підйомі світової економіки. Відповідно, для України вони можуть мати вкрай негативні наслідки та подовження виходу із кризи;

в) на жаль, мусимо констатувати, що протягом останніх 5-7 років (до початку фінансової кризи 2008 р.) не створено умов для створення принципово нових продуктів (послуг), які б могли гідно конкурувати на зовнішніх ринках. Це період втрачених можливостей: 2005 р. - кінець 2007 р. характеризувався значним підйомом національної

економіки і сприятливою кон'юнктурою зовнішніх ринків (металургія, хімія, фінансовий сектор, агропромислове виробництво);

д) застаріла проблема диверсифікації експорту: продуктова та географічна. Значна концентрація українського експорту на одному або декількох зовнішніх ринках робить його дуже вразливим до політичного, торгово-економічного, валютного, ін. чинників. Навіть несуттєві коливання кон'юнктури ринку можуть спричинити скорочення (обмеження, заборону) експортних потоків, що позначиться на зовнішньоторговому балансі та ВВП країни.

Таким чином, можемо констатувати: Україна поки що не може використати в повній мірі переваги членства в СОТ через неврегульованість нормативно-правової бази, проблеми з укладанням вигідних для України багатосторонніх угод, нестачу кваліфікованих кадрів у галузі міжнародного торгового права;

3) **розвиток двостороннього та регіонального співробітництва.** Цілі напрому: просування на нові ринки товарів та послуг вітчизняного виробництва та закріплення на традиційних ринках. Серед заходів: розвиток договірно-правової бази двостороннього співробітництва (Росія, США, країни СНД, ЄС, Організації Чорноморської економічної співпраці, Африканського та Азіатсько-Тихоокеанського регіону).

Застереження: відзначаючи важливість і актуальність цього напрому зовнішньоекономічної політики, зауважимо, що Україна поки що не виробила чіткої зовнішньоекономічної позиції у такій співпраці. Орієнтація на багато ринків одночасно – фінансово і конкурентовразлива стратегія зовнішньоекономічного розвитку. Економічний потенціал, техніко-технологічні і фінансові можливості України², економіко-фінансова рецесія не дозволяють їй сподіватися на таку широку співпрацю. На нашу думку, у найближчі 3-5 років слід сконцентрувати ресурси і зусилля на найбільш перспективному для України ринку – європейському. По-перше, це відповідає прагненням України до євроспільноти (якщо євроатлантична інтеграція вже не розглядається, як першочергова), по-друге, європейський ринок є економічно й юридично «цивілізованим», чого поки що не можна сказати про інший географічно близький і привабливий російський ринок (до того ж, Росія не є членом СОТ).

Суттєві зрушення у структурі експорту задля освоєння нових ринків продукції з вищим рівнем доданої вартості можливе за умови невідкладної реалізації комплексу заходів, серед яких визначальними є такі:

- активізація діяльності українських торгових представництв (місій) за кордоном щодо надання всебічної підтримки для проникнення і просування українських товарів на зовнішніх ринках. Така діяльність вкрай необхідна у сферах аналізу ємності ринків, запитів споживачів, вивчення технічних і якісних характеристик товарів, яких потребує той чи інший ринок, маркетингових досліджень ринків, налагодження ділових торгових зв'язків, роботи із посередниками тощо. Тобто, спектр завдань і можливостей торгових представників для підтримки є досить широким і така підтримка залишається актуальною;

- активізація упереджувальних дій національних експортерів на нових, мало освоєних ринках: азійському, африканському, арабському, латиноамериканському. Для початку така експансія може мати «точковий» характер через обмеженість фінансових і організаційних можливостей. Провідні економічні країни зазначених регіонів найменше потерпають від кризи, а тому їх ринки зберігають споживчу ємність і привабливість для експортерів;

- в умовах економічної рецесії і жорсткої конкуренції на великих ринках ефективною може бути транскордонна (регіональна) форма торговельної співпраці із широким залученням середнього та малого бізнесу. Для вітчизняних суб'єктів ЗЕД актуальним є західний напрям торговельної співпраці: Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, а також Молдова й Білорусія.

² Україна у системі міжнародних рейтингів: людського розвитку – 82 позиція (з 179 країн світу); економічної свободи – 128 з 141; конкурентоспроможності – 82 з 133; сприяння бізнесу – 146 з 183; протидії корупції – 146 з 180.

2. Мікроекономічні проблеми зовнішньоекономічної діяльності

Ефективність господарської діяльності як вітчизняних, так і іноземних підприємців у рамках правової системи конкретної держави визначається, насамперед, ступенем досконалості охоплення сфер регулювання і ліберальності її законодавства. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) пов'язаний із застосуванням загальних ідей і концепцій менеджменту у всіх формах ЗЕД. Сутність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності полягає у комплексному дослідженні та моделюванні міжнародного середовища у поєднанні з налагодженою взаємодією всіх підрозділів і посадових осіб організації (фірм, підприємства) в інтересах продуктивного досягнення визначених зовнішньоекономічних стратегій.

Зовнішньоекономічні зв'язки підприємства у сучасних умовах стають могутнім засобом прискорення науково-технічного розвитку та інтенсифікації національної економіки. Нині оволодівати найновішими досягненнями науки і техніки без інтенсивного обміну науковими дослідженнями, різноманітними товарами і послугами означає нераціонально використовувати власні ресурси.

Регулювання ЗЕД в Україні здійснюється згідно принципів:

- забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку України;
- стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в тому числі зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;
- створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Регулювання ЗЕД в Україні здійснюється:

- Україною як державою в особі її органів в межах їх компетенції;
- недержавними органами управління економікою (товарними, фондовими, валютними біржами, торговельними палатами, асоціаціями, спілками та іншими організаціями координаційного типу);
- самими суб'єктами ЗЕД на підставі відповідних координаційних угод, що укладаються між ними.

Регулювання ЗЕД в Україні здійснюється за допомогою:

- законів України;
- передбачених в законах України актів тарифного і нетарифного регулювання, які видаються державними органами України в межах їх компетенції;
- економічних заходів оперативного регулювання (валютно-фінансового, кредитного та іншого) в межах законів України;
- рішень недержавних органів управління економікою, які приймаються за їх статутними документами в межах законів України;
- угод, що укладаються між суб'єктами ЗЕД діяльності і які не суперечать законам України.

Для ефективного функціонування загальної системи менеджменту ЗЕД підприємства (фірми) мають можливість залучати комплекс інструментів:

а) економічних: у серії імпорتنих відносин – митні тарифи, податки і збори з товарів/послуг (характер і обсяг залежать від специфіки операції), імпортні депозити; у сфері експорту – пільгові кредити, гарантії, субсидії, звільнення від сплати податків та надання фінансової допомоги, відшкодування витрат (зазвичай, пов'язаних із виходом на зовнішні ринки);

б) адміністративних: ембарго; ліцензування; квотування; зобов'язання щодо самообмеження поставок експортерами (т.з. «добровільні експортні обмеження»).

Державне регулювання ЗЕД спирається переважно на економічні методи за допомогою мита, податків, кредитів, пільг тощо.

Правове регулювання зовнішньоторговельної діяльності в Україні здійснюється шляхом прийняття законів і законодавчих актів відповідно Верховною Радою України,

нормативних актів урядів (декретів, постанов), видання указів президента тощо, а також вироблення механізмів їх реалізації та контролю.

На жаль, досвід останніх регуляторних дій уряду засвідчує їх досить серйозну суперечливість, наприклад, порушення державних гарантій щодо незмінності законодавства в сфері спільного підприємництва, іноземного інвестування, функціонування територій зі спеціальним режимом господарювання тощо. Окремо слід наголосити на випадках односторонньої зміни податкового законодавства після вступу до СОТ та прийняття на себе певних визначених угодами зобов'язань у сфері торгівлі товарами; нераціональність податкової політики в сфері міжнародних фінансових операцій (лізингу, факторингу, форфейтингу), що є серйозними перепонами на шляху здійснення названих видів ЗЕД.

Також суттєвим суперечливим моментом державного регулювання ЗЕД у порівнянні з задекларованими принципами є те, що свобода зовнішньоекономічного підприємництва фактично має значно менший обсяг, ніж юридично: такий стан зумовлений непрозорістю як самого законодавства, так і дій державних органів влади з його реалізації, через що процес отримання дозволів, узгоджень, проходження різних видів контролю супроводжується спільними зловживаннями суб'єктів підприємництва і відповідальних посадових осіб. Насамперед, проблеми функціонування зон зі спеціальним режимом інвестиційної та інноваційної діяльності прямо пов'язані з відсутністю (неефективністю) механізмів державного і суспільного контролю за функціонуванням цих утворень. Слід відзначити й таку гостру проблему: підприємці доволі часто звертають увагу громадськості на ситуації, пов'язані з неприпустимо високим рівнем фіскальних дій податківців, які блокують роботу підприємств.

Таким чином, недоліки юридично-правового забезпечення ЗЕД, високий ступінь корумпованості сфери ЗЕД (особливо питань дозвільного характеру, доступу до ресурсів, прихованого монополізму, перерозподілу коштів у вигляді підтримки і субсидій, непрозорість процедур отримання експортно-імпортних ліцензій, квот тощо), недовіра до юридично-правових механізмів врегулювання економічних і торгових спорів, підсилені відсутністю соціальної відповідальності бізнесу, не сприяють покращанню іміджу національних підприємств на міжнародній арені.

Висновки. Перспективними комплексними проблемами, вирішення яких сприятиме формуванню ефективної системи ЗЕД як на макро-, так і мікрорівнях, є такі:

- ♦ забезпечення транспарентності в межах угод СОТ: потребує суттєвого покращання статистичних та інформаційних служб задля їх адаптації до вимог СОТ;
- ♦ забезпечення прозорості та дотримання торгового законодавства з його приведенням у відповідність з нормами і правилами СОТ: актуально для торгівлі послугами, охорони прав інтелектуальної власності, бюджетного субсидування промислових і сільгосппідприємств, сфери стандартизації, застосування санітарних та фітосанітарних засобів;
- ♦ узгодженість економічних бар'єрів, що застосовуються в національній економіці, необхідність їх чіткої систематизації за функціями регулювання з подальшою модернізацією. Так, наприклад, запровадження Україною на початку 2009 р. так званого «антикризового» мита у розмірі 13% на імпорт автомобілів викликало однозначно негативну реакцію з боку країн-членів СОТ, особливо європейських виробників автомобілів;
- ♦ поступове приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу у визначених торгово-економічних сферах: митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; оподаткування; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги; правила конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей, тварин, рослин, довкілля; захист прав споживачів; технічні правила і стандарти; транспорт; енергетика, включаючи ядерну;
- ♦ успішне використання існуючих у СОТ механізмів багатостороннього врегулювання спорів може стримуватися відсутністю в різних сферах економіки належної кількості добре

підготовлених, досвідчених фахівців у галузі міжнародного торгового права. За наявності дефіциту таких фахівців, Україні буде не просто скористатися перевагами членства в СОТ;

- ♦ ухвалення угод про уникнення подвійного оподаткування;
- ♦ відмова від субсидування підприємств гірничо-металургійної галузі за рахунок електроенергетики і транспортних перевезень;
- ♦ адекватна юридична і правова оцінка «рейдерських» захоплень і демонстративного перерозподілу власності
- ♦ впровадження законодавчо врегульованого ринку землі;
- ♦ активізація заходів щодо регулювання та обмеження небажаного імпорту;
- ♦ розширення співпраці митних і податкових органів з метою забезпечення оперативного відшкодування ПДВ добросовісним експортерам;
- ♦ недопущення входження України у *ситуативні міжнародні союзи*: ЄСП і Митний союз (заради невизначених короткострокових вигод всупереч цілям довгострокового стійкого розвитку – СОТ та зона вільної торгівлі з ЄС).

Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що сьогодні потрібні рішучі і кардинальні реформи, відчутні технологічні зрушення у національній економіці, необхідність котрих вже давно назріла. Потрібна економічна і політична воля як уряду, так і економічних суб'єктів і взагалі суспільства для їх проведення вже сьогодні.

Література:

1. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». Програма економічних реформ на 2010-2014 роки. – Комітет з економічних реформ при Президентові України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Президента України. – Режим доступу до сайту : www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf (актуально на 11.06.2010 р.).
2. Закон України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку країни на 2010 р.» (прийнятий Верховною Радою України 20 травня 2010 р.) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до сайту : http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=37456 (актуально на 15.06.2010 р.).
3. Чухно Анатолій. Ставка на застарілий уклад [Електронний ресурс] / Анатолій Чухно // День. – № 12. – 27.01.2004. – Режим доступу до журн. : <http://www.day.kiev.ua/25429> (актуально на 02.05.2009 р.).
4. Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс] : Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-Вид-во «ІНФОДИСК», 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Статистичний щорічник України, 2008). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.
5. Кількість антидемпінгових розслідувань збільшилась, секретаріат СОТ [Електронний ресурс] // Сайт «Україна й Світова організація торгівлі», 08.05.09. – Режим доступу до сайту : http://wto.in.ua/index.php?search=1&get=wto_news&id=1271 (актуально на 12.06.2010 р.).

Калашник С.Д., Сабадаш В.В.

Стратегічні напрями зовнішньоекономічної політики України: потенційні можливості та загрози реалізації

У статті проведено аналіз проблем і оцінка перспектив формування ефективної зовнішньоекономічної політики України з урахуванням сьгоднішніх економічних і політичних реалій. Визначено основні проблеми та запропоновано організаційно-економічні напрями удосконалення зовнішньоекономічної політики держави.

Ключові слова: зовнішньоекономічна політика, експорт, імпорт, інновація, ефективність, регулювання.

Калашник С.Д., Сабадаш В.В.

Стратегические направления внешнеэкономической политики Украины: потенциальные возможности и угрозы реализации

В статье проведен анализ проблем и оценка перспектив формирования эффективной внешнеэкономической политики Украины с учетом сегодняшних экономических и политических реалий. Определены основные проблемы и предложены организационно-экономические направления усовершенствования внешнеэкономической политики государства.

Ключевые слова: внешнеэкономическая политика, экспорт, импорт, инновация, эффективность, регулирование.

Kalashnik S.D., Sabadash V.V.

Strategic Directions of External Economic Policy of Ukraine: Potential Possibilities and Threats Realization

The analysis of problems and estimation of forming prospects of effective external economic policy of Ukraine is conducted taking into account today's economic and political realities in the article. Basic problems are certain and organizationally-economic directions of improvement of external economic policy of the state are offered.

Keywords: external economic policy, export, import, innovation, efficiency, adjusting.